

УДК 342.9

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2025-11-12**Паладійчук Іван-Любомир Сергійович**

аспірант кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ

«Ужгородський національний університет»

<https://orcid.org/0009-0009-6177-0176>

КЛАСИФІКАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІТ-СФЕРІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено систематизацію об'єктів інтелектуальної власності у сфері інформаційних технологій та визначено значення їх юридичної неоднорідності для адміністративно-правової охорони. Метою дослідження є формування класифікації ІТ-об'єктів за інститутами, у межах яких забезпечується їх правова охорона, а також установлення впливу відповідного правового режиму на зміст і межі публічно-владного впливу. Виокремлено п'ять груп: об'єкти авторського права; об'єкти патентного права та прирівняні до них результати; засоби індивідуалізації; комерційна таємниця й ноу-хау; допоміжні об'єкти правової охорони. Визначено, що авторсько-правова охорона комп'ютерної програми поширюється на форму її вираження, але не охоплює ідей, принципів, методів, функціональних можливостей, мов програмування та форматів даних. Розкрито співвідношення авторсько-правового режиму оригінальних баз даних і права особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні бази даних. Обґрунтовано значення адміністративної процедури для розмежування комп'ютерного алгоритму як абстрактної ідеї та реалізованого за допомогою комп'ютера технічного рішення. Встановлено особливе місце доменних імен, які, не будучи самостійними об'єктами права інтелектуальної власності, охороняються через інститут торговельної марки та механізми протидії кіберсквотингу. Охарактеризовано режим комерційної таємниці як самостійний засіб охорони алгоритмів, архітектурних рішень, програмного коду, параметрів моделей машинного навчання та наборів даних. З'ясовано можливості й межі договорів про нерозголошення та утримання від конкурентних дій у межах правового режиму Дія Сіті. Запропоновано розглядати технологічні засоби захисту та інформацію про управління правами як допоміжні об'єкти правової охорони, існування яких формує конструкцію «подвоєння» охоронюваного об'єкта. Результати дослідження створюють теоретичне підґрунтя для диференціації повноважень суб'єктів публічної адміністрації залежно від юридичної природи конкретного ІТ-об'єкта.

Ключові слова: інтелектуальна власність, ІТ-об'єкти, адміністративно-правова охорона, комп'ютерна програма, база даних, право *sui generis*, комерційна таємниця, доменне ім'я, технологічні засоби захисту, Дія Сіті.

Paladiychuk I.-L. S. Classification of intellectual property objects in the IT sphere: administrative and legal aspect

The article systematizes intellectual property subject matter in the information technology sector and determines the significance of its legal heterogeneity for administrative legal protection. The study aims to classify IT-related subject matter according to the branches of intellectual property law under which protection is afforded and to establish how the applicable legal regime affects the substance and limits of public-authority intervention. Five groups are distinguished: copyright works; patentable and equivalent subject matter; means of individualization; trade secrets and know-how; and ancillary subject matter of legal protection. The article establishes that copyright protection for computer programs covers their form of expression but does not extend to ideas, principles, methods, functionality, programming languages or data file formats. It explains the relationship between the copyright regime governing original databases and the *sui generis* right in non-original databases. The significance of administrative procedures for distinguishing a computer algorithm as an abstract idea from a computer-implemented technical solution is substantiated. Domain names are found to occupy a special position: although they do not constitute independent intellectual property subject matter, they may be protected through trademark law and mechanisms designed to prevent cybersquatting. The trade secret regime is characterized as an autonomous means of protecting algorithms, architectural solutions, software code, machine-learning model parameters and datasets. The possibilities and limitations of non-disclosure and non-compete agreements under the Diia City legal regime are examined. It is proposed that technological protection measures and rights-management information be regarded as ancillary subject matter of legal protection, whose recognition gives rise to a “doubling” of the protected object. The findings provide a theoretical basis for differentiating the powers of public administration authorities according to the legal nature of each specific IT-related object.

Key words: intellectual property, IT-related subject matter, administrative legal protection, computer program, database, *sui generis* right, trade secret, domain name, technological protection measures, Diia City.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій супроводжується виникненням і поширенням результатів інтелектуальної діяльності, які за формою існування, способом створення та характером використання істотно відрізняються від традиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Комп'ютерні програми, бази даних, цифрові інтерфейси, мультимедійні продукти, комп'ютерні ігри, алгоритмічні рішення, параметри моделей машинного навчання, набори навчальних даних та інші складові ІТ-продуктів функціонують у технологічному середовищі, для якого характерні можливість необмеженого відтворення інформації, транскордонність її поширення, швидка зміна технологій і поєднання в межах одного продукту декількох результатів інтелектуальної діяльності.

Зазначені властивості ускладнюють застосування сформованих правових конструкцій, які переважно орієнтовані на відносно відокремлені об'єкти з усталеним правовим режимом. Типовий ІТ-продукт може одночасно охоплювати програмний код, базу даних, аудіовізуальні та графічні елементи, торговельну марку, комерційну таємницю, а також компоненти з відкритим вихідним кодом. Кожна складова такого продукту має власні підстави виникнення охорони, суб'єктний склад, зміст майнових прав і строки їх чинності. Унаслідок цього юридична кваліфікація ІТ-об'єкта не може ґрунтуватися на застосуванні лише одного інституту права інтелектуальної власності.

Проблема набуває особливого значення для адміністративно-правової науки, оскільки від правової природи конкретного об'єкта залежать обсяг і характер повноважень органів публічної адміністрації. Щодо винаходів, промислових зразків, торговельних марок і компонувань напівпровідникових виробів адміністративна процедура є необхідною передумовою державного визнання та реєстрації прав. Натомість охорона комп'ютерних програм і оригінальних баз даних виникає незалежно від реєстрації, тому публічно-правовий вплив зміщується у сферу обліку, контролю та реагування на порушення. Стосовно комерційної таємниці він пов'язаний із забезпеченням правових умов збереження конфіденційності, а щодо технологічних засобів захисту предметом охорони стає вже не первинний результат творчої діяльності, а механізм реалізації прав на нього.

Стан наукової розробки проблеми. Наукове опрацювання проблематики правової охорони результатів інтелектуальної діяльності в ІТ-сфері здійснюється за декількома взаємопов'язаними напрямками. Перший із них охоплює дослідження патентно-правового режиму технологічних рішень, реалізованих із використанням комп'ютерних засобів, а також особливостей функціонування європейської патентної системи. Відповідні питання представлені у працях Г. О. Андрощука та Л. І. Роботягової. Окрему увагу Г.О. Андрощук приділяє міжнародно-правовому регулюванню патентних відносин і правовій охороні компонувань напівпровідникових виробів, що має значення для визначення місця апаратної складової ІТ-галузі в системі об'єктів інтелектуальної власності.

Другий напрям стосується правової природи засобів індивідуалізації у цифровому середовищі. У дослідженні К. Г. Некіт розглянуто доменне ім'я як об'єкт цивільних прав, що дає змогу простежити специфіку його співвідношення з традиційними об'єктами інтелектуальної власності. Наукове значення такого підходу полягає в обґрунтуванні особливого становища доменного імені, яке не належить безпосередньо до законодавчо визначеної системи об'єктів права інтелектуальної власності, однак може бути пов'язане з реалізацією прав на торговельну марку та застосуванням механізмів протидії недобросовісній реєстрації.

Третій напрям представлений дослідженнями структури, управління та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. В. І. Борщ, І. С. Дружкова та Н. Л. Кусик звертаються до питань системної організації відповідних об'єктів і засобів забезпечення прав на них. Порушена в їхній праці проблематика має методологічне значення для розуміння співвідношення первинного результату інтелектуальної діяльності та допоміжних технічних механізмів його охорони.

При цьому наявні наукові праці переважно зосереджуються на цивільно-правовій, патентно-правовій або галузевій характеристиці окремих об'єктів. Належного системного опрацювання не отримало питання про те, як юридична неоднорідність ІТ-об'єктів впливає на форми, межі й інтенсивність адміністративно-правової охорони. Недостатньо визначеними залишаються адміністративно-правове значення класифікації таких об'єктів, особливості публічно-владного впливу залежно від способу виникнення прав, а також місце конфіденційної інформації, доменних імен і технологічних засобів захисту в системі охоронюваних цифрових благ. Саме зазначені питання формують наукову нішу цього дослідження.

Метою наукової статті є формування теоретично обґрунтованої класифікації об'єктів інтелектуальної власності в ІТ-сфері за інститутами, у межах яких забезпечується їх правова охорона,

визначення особливостей відповідних правових режимів та встановлення їхнього впливу на зміст, межі й інструментарій адміністративно-правової охорони цифрових результатів інтелектуальної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Систематизація об'єктів інтелектуальної власності у сфері ІТ може здійснюватися за різними критеріями. Найбільш продуктивною для цілей адміністративно-правового дослідження є класифікація за інститутом права інтелектуальної власності, у межах якого об'єкт отримує охорону, оскільки саме від цього залежить обсяг і характер повноважень органів публічної адміністрації.

Перша група – об'єкти авторського права. Центральне місце тут посідає комп'ютерна програма. Відповідно до статті 433 Цивільного кодексу України [1] та статті 6 Закону України «Про авторське право і суміжні права» комп'ютерні програми охороняються як літературні твори [2], що відповідає статті 10 Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), статті 4 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право 1996 року [3] та статті 1 Директиви 2009/24/ЄС про правову охорону комп'ютерних програм [4].

Адміністративно-правова охорона поширюється на вихідний і об'єктний код комп'ютерної програми, підготовчі матеріали, отримані в процесі розроблення, за умови, що вони дають змогу створити програму на подальшій стадії. Водночас поза межами охорони залишаються ідеї, принципи, методи, процеси та математичні концепції, покладені в основу програми, а також її функціональні можливості, мова програмування та формат файлів даних – цю позицію було остаточно сформульовано Судом Європейського Союзу у справі *SAS Institute Inc. v World Programming Ltd* (C-406/10) [5]. Практичним наслідком такого підходу є те, що адміністративно-правова охорона комп'ютерних програм спрямована на форму вираження, а не на технічний результат, що суттєво обмежує можливості реагування публічної адміністрації на випадки функціонального копіювання програмних продуктів.

Другим за значенням об'єктом цієї групи є база даних (компіляція даних). Стаття 420 Цивільного кодексу України прямо відносить компіляції даних (бази даних) до об'єктів права інтелектуальної власності [6], а стаття 10.2 Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності передбачає їх охорону за умови оригінальності добору або розташування змісту [7]. Принципово важливим кроком стало запровадження Законом України «Про авторське право і суміжні права» 2022 року права особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні бази даних, що імплементує підхід Директиви 96/9/ЄС про правову охорону баз даних [8], що має безпосереднє значення для ІТ-сфери, оскільки більшість комерційно цінних масивів даних (клієнтські бази, набори для навчання моделей машинного навчання, картографічні та статистичні масиви) не відповідають критерію оригінальності, але потребують суттєвих інвестицій в отримання, перевірку та подання їх змісту.

До цієї ж групи належать вебсайти та вебсторінки як складені твори, мультимедійні продукти й комп'ютерні ігри, правова природа яких є комплексною і поєднує програмну частину, аудіовізуальні елементи, музичні твори, сценарій та графічний дизайн. Особливої уваги потребують елементи графічного інтерфейсу користувача: Суд Європейського Союзу у справі *Bezpečnostní softwarová asociace* (C-393/09) визнав, що графічний інтерфейс не є формою вираження комп'ютерної програми і може охоронятися лише як самостійний твір за умови його оригінальності [9]. Нарешті, Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 1 грудня 2022 року запровадив право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою, що стало однією з перших у європейському правовому просторі спроб врегулювати статус результатів роботи генеративних систем штучного інтелекту.

Друга група – об'єкти патентного права та прирівняні до них. Законодавство України, як і Європейська патентна конвенція [10], виключає комп'ютерні програми «як такі» з переліку об'єктів, на які поширюється правова охорона винаходів [11, с. 3-13]. Однак це не означає повного вилучення програмних рішень з патентної сфери: охорона може надаватися так званим винаходам, реалізованим за допомогою комп'ютера (*computer-implemented inventions*), якщо заявлене рішення має технічний характер і вирішує технічну задачу, що створює для національного органу інтелектуальної власності складне експертне завдання розмежування комп'ютерного алгоритму як абстрактної ідеї та технічного рішення, і саме на цьому етапі адміністративна процедура набуває вирішального значення для обсягу прав заявника. До цієї ж групи, як зазначає Г.О. Андрощук, належать компонування напівпровідникових виробів, охорона яких здійснюється за спеціальним законом і має особливе значення для апаратної складової ІТ-галузі, а також промислові зразки, під якими можуть охоронятися зовнішній вигляд екранних форм, іконки та елементи візуального оформлення цифрових продуктів [12, с. 35-38].

Третя група – засоби індивідуалізації. Торговельні марки, під якими просуваються програмні продукти та ІТ-послуги, комерційні найменування ІТ-компаній, а також географічні зазначення (значно рідше) виконують у цифровому середовищі підвищену функцію, оскільки саме бренд часто є єдиним орієнтиром споживача при виборі програмного забезпечення чи онлайн-сервісу [13]. Особливе місце, як зазначає К.Г. Некіт, посідають доменні імена, які, за панівною доктринальною позицією, не є самостійними об'єктами права інтелектуальної власності, проте охороняються опосередковано – через інститут торговельної марки та механізми протидії недобросовісним практикам реєстрації (кіберсквотингу), зокрема через Єдину політику розгляду спорів щодо доменних імен (UDRP) [14, с. 41-43].

Четверту групу утворюють об'єкти, правова охорона яких забезпечується шляхом установаження режиму конфіденційності. Насамперед ідеться про комерційну таємницю та ноу-хау, нормативні засади охорони яких визначено статтями 505–508 Цивільного кодексу України. Специфіка зазначеного режиму полягає в тому, що правова охорона поширюється не на форму зовнішнього вираження інформації чи закріплене в охоронному документі технічне рішення, а на відомості, які мають комерційну цінність унаслідок їх невідомості та недоступності третім особам. Обов'язковою передумовою такої охорони є вжиття володільцем належних організаційних, технічних і правових заходів, спрямованих на збереження конфіденційного характеру відповідної інформації.

У сфері інформаційних технологій режим комерційної таємниці набуває особливого значення, оскільки дає змогу забезпечити охорону об'єктів, які не відповідають установленим законом критеріям патентоздатності або стосовно яких отримання патенту є економічно чи стратегічно недоцільним. До таких об'єктів можуть належати алгоритми, особливості архітектури програмних комплексів, технічні специфікації, непублічні елементи програмного коду, параметри моделей машинного навчання, набори навчальних і тестових даних, методики їх відбору та структурування, внутрішні протоколи тестування, відомості про виявлені вразливості, способи оптимізації програмного забезпечення, технічна документація, бізнес-логіка цифрових продуктів, а також інші результати організаційної та інтелектуальної діяльності, розголошення яких здатне надати конкурентні переваги іншим учасникам ринку.

Практична затребуваність такого правового режиму зумовлена обмеженими можливостями традиційних інститутів права інтелектуальної власності щодо охорони окремих результатів діяльності в ІТ-сфері. Патентування передбачає розкриття сутності технічного рішення, що після завершення строку чинності виключного права уможливорює його вільне використання іншими особами. Крім того, процедура отримання патенту потребує часу й фінансових витрат, тоді як життєвий цикл певних цифрових технологій може бути значно коротшим за тривалість патентної процедури. Авторське право, своєю чергою, охороняє форму вираження комп'ютерної програми, проте не поширюється безпосередньо на її ідеї, принципи, алгоритмічну логіку, методи функціонування та функціональні можливості. Установлення режиму комерційної таємниці дозволяє частково компенсувати зазначені обмеження, оскільки не потребує державної реєстрації, не передбачає обов'язкового розкриття змісту відповідного рішення та потенційно може забезпечувати його охорону протягом необмеженого строку.

Але конфіденційний режим не створює абсолютного виключного права на відповідну інформацію. Він не перешкоджає іншій особі самостійно розробити аналогічне рішення, одержати необхідні відомості в законний спосіб або, якщо це не заборонено законом чи договором, установити принципи функціонування продукту шляхом його дослідження. Крім того, правова охорона безпосередньо залежить від фактичного збереження секретності: після правомірного оприлюднення або іншої втрати конфіденційності відновити первісний режим охорони практично неможливо. Саме тому юридичний захист повинен поєднуватися з розмежуванням доступу до інформації, її класифікацією, веденням обліку носіїв, застосуванням засобів автентифікації та шифрування, контролем копіювання й передавання даних, а також документальним визначенням кола осіб, допущених до відповідних відомостей.

Показовим у цьому контексті є Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», яким у межах спеціального правового режиму Дія Сіті передбачено використання договірних засобів охорони конфіденційної інформації. До них належить договір про нерозголошення, за яким спеціаліст або інша сторона зобов'язується не розголошувати інформацію з обмеженим доступом, що стала їй відома у зв'язку з виконанням професійних обов'язків чи договірних зобов'язань. Ефективність такого договору залежить від чіткого визначення складу конфіденційної інформації, способів її використання, строку дії обов'язку щодо нерозголошення, переліку дозволених одержувачів і правових наслідків порушення встановлених обмежень [15].

Окремим інструментом є договір про утримання від вчинення конкурентних дій, який може встановлювати обов'язок спеціаліста протягом погодженого строку не здійснювати діяльності, здатної створити конкуренцію резидентів Дія Сіті. Такий договір має особливе значення у випадках, коли працівник або гіг-спеціаліст отримує доступ не лише до окремих технічних відомостей, а й до цілісної системи розроблення продукту, комерційної стратегії, внутрішньої архітектури, клієнтської бази та планів подальшого технологічного розвитку. Водночас застосування відповідного обмеження має ґрунтуватися на додержанні встановлених законом вимог, зокрема щодо письмової форми, строку, території, вичерпного переліку заборонених видів діяльності та належної компенсації спеціалістові.

Отже, звернення законодавця до договорів про нерозголошення та утримання від конкурентних дій засвідчує визнання конфіденційної інформації одним із ключових нематеріальних ресурсів цифрової економіки. Для ІТ-галузі режим комерційної таємниці виконує не допоміжну, а самостійну охоронну функцію, доповнюючи авторсько-правові та патентно-правові засоби. Його ефективність, однак, визначається не самим фактом оголошення інформації конфіденційною, а наявністю комплексної системи правових, організаційних і технічних заходів, які підтверджують реальне прагнення володільця зберегти її секретність [15].

П'ята група – допоміжні об'єкти правової охорони у сфері інтелектуальної власності. Сюди належать технологічні засоби захисту (технічні засоби захисту авторського права і суміжних прав) та інформація про управління правами. Формально вони не є об'єктами права інтелектуальної власності, однак законодавство встановлює заборону їх обходу, видалення чи зміни, а порушення цих заборон утворює самостійний склад правопорушення. З погляду адміністративно-правової доктрини зазначене явище становить особливий науковий інтерес, оскільки предметом правової охорони є не безпосередньо результат інтелектуальної творчої діяльності, а технічний механізм, за допомогою якого забезпечуються здійснення, захист і практична реалізація відповідного суб'єктивного права. За таких умов виникає своєрідна конструкція «подвоєння» об'єкта правової охорони: поряд із первинним нематеріальним благом самостійного охоронного значення набуває технологічний інструментарій, що уможлиблює його функціонування та використання в цифровому середовищі.

Наведена класифікація створює теоретико-методологічне підґрунтя для виокремлення системи ознак, за якими об'єкти інтелектуальної власності в ІТ-сфері відрізняються від традиційних результатів інтелектуальної діяльності. Сукупність таких властивостей визначає особливості їх правового режиму та безпосередньо детермінує зміст, форми й інструменти адміністративно-правової охорони.

Висновки. Отже, поняття об'єктів інтелектуальної власності в ІТ-сфері охоплює юридично неоднорідну сукупність результатів інтелектуальної та організаційно-технічної діяльності. Їх не можна звести лише до комп'ютерних програм, оскільки сучасний цифровий продукт поєднує програмний код, бази даних, графічні й аудіовізуальні елементи, засоби індивідуалізації, технічні рішення, конфіденційну інформацію та механізми управління правами. Відповідно, адміністративно-правова охорона ІТ-об'єктів не утворює єдиного однорідного режиму, а формується на перетині кількох інститутів права інтелектуальної власності.

Центральне місце серед об'єктів авторського права в ІТ-сфері посідає комп'ютерна програма, охорона якої здійснюється як охорона літературного твору. Такий режим поширюється на вихідний та об'єктний код, а також на підготовчі матеріали, якщо вони дають змогу створити програму на наступній стадії. При цьому ідеї, принципи, методи, математичні концепції, мови програмування, формати файлів і функціональні можливості не належать до охоронюваної форми вираження програми, що обмежує можливість протидії функціональному відтворенню програмного продукту за допомогою авторсько-правових засобів і зумовлює потребу у зверненні до інших правових режимів.

Стосовно баз даних установлено співіснування двох моделей охорони. Оригінальні бази даних охороняються авторським правом за умови творчого характеру добору або розташування матеріалів. Для неоригінальних баз даних передбачено право особливого роду (*sui generis*), підставою якого є не творчий внесок, а суттєві інвестиції в отримання, перевірку або подання їх змісту. Така конструкція має принципове значення для клієнтських, картографічних і статистичних масивів, а також наборів даних, що використовуються для навчання моделей машинного навчання.

До об'єктів патентного права можуть належати винаходи, реалізовані за допомогою комп'ютера, якщо вони мають технічний характер і спрямовані на розв'язання технічної задачі. Оскільки комп'ютерні програми «як такі» не підлягають патентуванню, вирішальним стає проведене під час адміністративної процедури розмежування абстрактного алгоритму і технічного рішення.

Саме на цій стадії рішення національного органу інтелектуальної власності визначає можливість виникнення виключного права та його майбутній обсяг. До цієї групи також належать компонування напівпровідникових виробів і промислові зразки, за допомогою яких можуть охоронятися візуальні елементи цифрових продуктів.

Установлено, що засоби індивідуалізації набувають у цифровому середовищі посиленого функціонального значення, оскільки бренд часто є основним орієнтиром користувача під час вибору програмного продукту або онлайн-сервісу. Особливе становище посідають доменні імена: не будучи самостійними об'єктами права інтелектуальної власності, вони охороняються опосередковано – через права на торговельну марку та процедури протидії кіберсквотингу, що підтверджує, що фактичне значення цифрового об'єкта не завжди відповідає його формальному місцю в законодавчій системі.

Самостійною складовою охорони ІТ-об'єктів є режим конфіденційності, який поширюється на комерційну таємницю та ноу-хау. Його застосування дозволяє охороняти алгоритми, архітектурні рішення, технічні специфікації, параметри моделей машинного навчання, непублічні складові програмного коду, навчальні набори даних, методики тестування та внутрішню документацію без державної реєстрації й розкриття сутності рішення. Однак така охорона не створює абсолютного виключного права, не перешкоджає незалежному розробленню аналогічного результату та припиняється в разі втрати конфіденційності. Тому її ефективність визначається фактичним упровадженням системи правових, організаційних і технічних заходів збереження секретності.

Література:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі (Договір ВОІВ про авторське право) (1996) URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770#Text
4. Директива Європейського Парламенту і Ради 2009/24/ЄС від 23 квітня 2009 року про правову охорону комп'ютерних програм URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9a3_001-09#Text
5. SAS Institute Inc. v World Programming Ltd URL.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:62010CJ0406>
6. Цивільний кодекс України : наук.-практ. коментар : станом на 01 січня 2023 р. / Харитонов Є. О., Харитонova О. І. та інш. за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитонova Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.
7. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text
8. Директива 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних» від 11 березня 1996 року URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_241#Text
9. Bezpečnostní softwarová asociace. URL.: https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/affair?sort=AFF_NUM-DESC&searchTerm=%2522C%252D393%252F09%2522&publishedId=C-393%2F09
10. European Patent Convention (EPC 1973): A revised version of the European Patent Convention entered into force on 13 December 2007. OJ EPO. 2007. № 3.
11. Андрощук Г. О., Работягова Л. І. Патентна система ЄС: єдиний патент і патентний суд (частина 1). *Наука, технології, інновації*. 2024. № 2. С. 3-13
12. Андрощук Г. О. Патентне право: міжнародно-правове регулювання : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2018. 286 с.
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
14. Некіт К. Г. Доменне ім'я як об'єкт цивільних прав. *Часопис цивілістики*. Випуск 23. С. 41–43
15. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
16. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15 липня 2021 року № 1667-IX URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>

References

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 435-IV [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of 16 January 2003 No. 435-IV] (2003). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].

2. Pro avtorske pravo i sumizhni prava: Zakon Ukrainy vid 1 hrudnia 2022 roku No. 2811-IX [On Copyright and Related Rights: Law of Ukraine of 1 December 2022 No. 2811-IX] (2022). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> [in Ukrainian].
3. Dohovir Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti pro avtorske pravo, pryiniaty Diplomatychnoiu konferentsiieiu 20 hrudnia 1996 roku ta polozhennia Bernskoi konventsii (1971 r.), na yaki mistiatsia posylannia u Dohovori (Dohovir VOIV pro avtorske pravo) [WIPO Copyright Treaty, Adopted by the Diplomatic Conference on 20 December 1996, and the Provisions of the Berne Convention (1971) Referred to in the Treaty (WIPO Copyright Treaty)] (1996). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770#Text [in Ukrainian].
4. Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2009/24/ES vid 23 kvitnia 2009 roku pro pravovu okhoronu kompiuternykh prohram [Directive 2009/24/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the Legal Protection of Computer Programs] (2009). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9a3_001-09#Text [in Ukrainian].
5. SAS Institute Inc. v. World Programming Ltd. (2012). Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:62010CJ0406> [in English].
6. Kharytonov, Ye. O., Kharytonova, O. I. et al. (2023). Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: naukovo-praktychnyi komentar: stanom na 01 sichnia 2023 r. [Civil Code of Ukraine: Scientific and Practical Commentary as of 1 January 2023]. Kyiv: Norma prava, 1424 p. [in Ukrainian].
7. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti [Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights] (1994). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text [in Ukrainian].
8. Dyrektyva 96/9/ES Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady «Pro pravovyi zakhyst baz danykh» vid 11 bereznia 1996 roku [Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the Legal Protection of Databases] (1996). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_241#Text [in Ukrainian].
9. Bezpečnostní softwarová asociace [Software Protection Association] (2010). Retrieved from: https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/affair?sort=AFF_NUM-DESC&searchTerm=%2522C%252D393%252F09%2522&publishedId=C-393%2F09 [in Czech].
10. European Patent Convention (EPC 1973): A revised version of the European Patent Convention entered into force on 13 December 2007 (2007). OJ EPO, No. 3 [in English].
11. Androshchuk, H. O., Rabotiahova, L. I. (2024). Patentna systema YeS: yedynyi patent i patentnyi sud (chastyna 1) [EU Patent System: Unitary Patent and Patent Court (Part 1)]. Nauka, tekhnolohii, innovatsii, No. 2, pp. 3–13 [in Ukrainian].
12. Androshchuk, H. O. (2018). Patentne pravo: mizhnarodno-pravove rehuliuвання [Patent Law: International Legal Regulation]. Kyiv: Interservis, 286 p. [in Ukrainian].
13. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh: Zakon Ukrainy vid 15 hrudnia 1993 roku No. 3689-XII [On Protection of Rights to Marks for Goods and Services: Law of Ukraine of 15 December 1993 No. 3689-XII] (1993). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> [in Ukrainian].
14. Nekt, K. H. (2016). Domenne imia yak obiekt tsyvilnykh prav [Domain Name as an Object of Civil Rights]. Chasopys tsyvilistyky, Issue 23, pp. 41–43 [in Ukrainian].
15. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 435-IV [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of 16 January 2003 No. 435-IV] (2003). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
16. Pro stymuliuvannia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15 lypnia 2021 roku No. 1667-IX [On Stimulating the Development of the Digital Economy in Ukraine: Law of Ukraine of 15 July 2021 No. 1667-IX] (2021). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 27.10.2025

Дата прийняття статті: 19.11.2025

Опубліковано: 29.12.2025